7-a JARO, N-o 353 — LEIPZIG, 9. / 7. 1931

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

S.A.T.

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

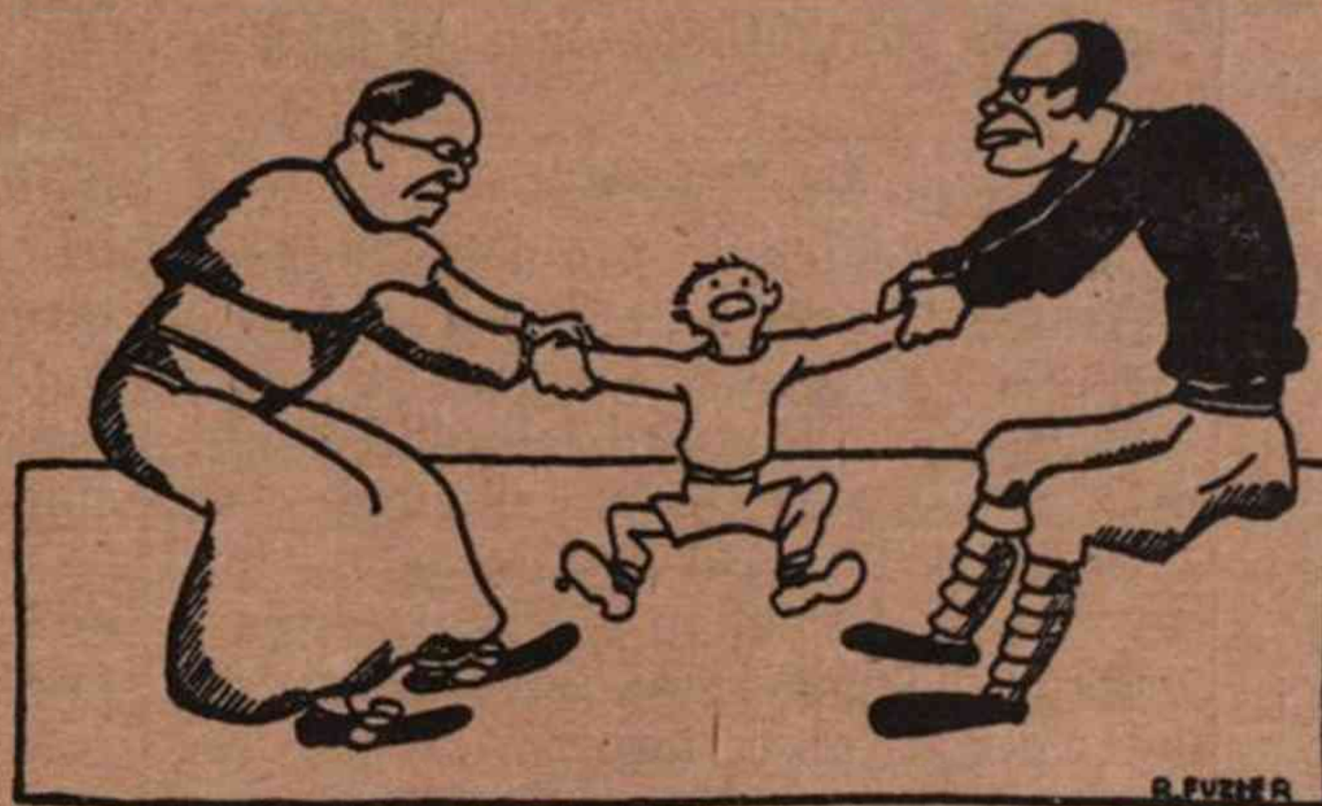
APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. — GVIDANTO: E. Lanti. — SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. — ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio). | APERAS SEMAJNE

POR SUBIGI AL SI LA PROLETARON

Papo k faŝismo fervorege interdisputas. Ĉu tio eble signifas, ke la papo batalas kontraŭ la faŝismo por akiri plibonigon de vivkondiĉoj por la laboristaro? — Tute ne. Eble estas ankoraŭ iuj, kiuj dum pasinta tempo fidis al la papo, la reĝo, la opoziciula konstitucio k la internacia izolado al faŝismo por ĝin renversi, k kiuj sendube ankoraŭ hodiaŭ kredas, ke la kapitalismo mem finfine forigos la faŝismon, aŭ ke ĉi lasta tuj estos renversata de la katolikaro k de l' papo.

Fakte tiuj, kiuj ne fidas al la batalforto de l' laboristaro, aŭ ĝin timas pli ol la faŝismon, de tempo al tempo rekonsolas sin per la espero, ke la burĝaro anstataŭigos la nunan per alia reĝimo, evitante tiel la proletan revolucion. Sed, la sama sinteno de l' papo konfirmas la ĉiutage pli k pli grandiĝantan bolŝevikan danĝeron en Italio. Tio, kio igas la papon ekkrii, estas ĝuste la timo rezultanta el vekiĝo de l' amasoj proletaj al klasbatalo, kiu atingas ankaŭ la tre multnombran malsatantan tavolon de l' katolika laboristaro. La papo ne volas perdi tiujn anojn. La eklezio ne volas esti renversata kune kun la faŝismo. La eklezio estas organizo kapitalisma, k kiel tia ĝi preparas, efektive defendante la faŝismon, duan tranĉeon, ne plu tiom fidante al la rezistkapablo de l' unua. Sed la papo k la eklezio, tre malavare subtenataj de l' kapitalismo k de l' ŝtato, ne ŝatas, ankaŭ en la dua cirkonstanco, reĝimon esence diferencan de l' faŝisma. Kompromiso estas do probabla, malgraŭ la kolerŝajna frazaro reciproke utiligata en tiu interdisputado.

Kompreneble la faŝismo ne havas intereson, ke la problemo pri ĝia anstataŭo, t. e. la problemo pri registara ŝanĝo estu tiel malkaŝe metita antaŭ la laborista amaso. Sed siaflanke la eklezio klopodas por depreni el la faŝismo tiom, kiom ĝi povas, kiel eble plej ruze evitante, ke tiaj agoj utilu, ĉu rekte, ĉu nerekte, al la kontraŭfaŝista amasmovado, tial ke ĝia celo estas la malo. Sed se la papa sinteno ne estas kontraŭfaŝista, ja estas tiaj la amasoj, kiujn li alparolas.



JESUO DIRIS: Lasu veni al mi la infanetojn...

Antaŭ nelonge, t. e. kiam la kaŭzoj, kiuj eksplodigis la konflikton inter Vatikano k faŝismo, jam estis maturaj, la papo laŭdis la faŝismon. La oficiala organo de l' Vatikano ("La Roma Observanto"), kiu estas la ĉiutaga ĵurnalo de l' eklezia Sidejo, rekonadis, ke la katolikaj organizoj devas agi en la kadro de l' partio faŝista k por ĝi; tial ke, laŭ la supre citita organo, nur tiu partio garantias la protektadon al porekleziaj rajtoj. Krome en sia ĵusa cirkulero, la papo laŭdis la faŝistan sindikatismon: nome, li laŭdis la teruran malsatkondamnon al italaj laborul-amasoj. Li apogis la faŝismon ĉiam, k precipe post la Laterana interakordo, dum la plebiscito (ĝenerala popola voĉdono) k per la konstanta agado de siaj episkopoj k pastroj, kiuj fervore propagandadis la faŝisman doktrinon en la italaj preĝejoj. La papo k liaj episkopoj, kiuj estas samtempe la episkopoj de l' registaro, ĝis antaŭnelonge predikadis, ke necesas obei al faŝismo, tiel kiel oni obeas al dio; ke necesas suferi k ĉion toleri per kristana rezignacio, nome ke oni ne devas ekribeli kontraŭ la faŝista reĝimo.

Kontraŭe, nek la papo, nek lia pastraro, en nenia okazo, ĉu kaŝe, ĉu malkaŝe, protestis kontraŭ la terurajoj de la Speciala Tribunalo, nek kontraŭ la hontinda konstanta malaltigo de l' salajroj, nek kontraŭ la egaj ŝtataj impostoj, nek kontraŭ elloĝigoj al laboristoj k por tio, ke estu donata monsubteno al la tre multnombra senlaborularo. La kristana humano por la papo signifas do nur trudon al preĝado por konservi la vivon al la reĝo k al Musolini.

Ke la papo ne estas kontraŭfaŝista, estas pruvite per mil faktoj, jam antaŭ longa tempo la katolikaj organizoj suferis pro faŝistaj persekutoj ĉiuspecaj. Italiaj pastroj vivas eksterlande kiel Don Sturzo (Sturco) k aliaj; multaj troviĝas ankaŭ en punekzilo aŭ en malliberejo, same kiel ceteraj ĉiutendencaj kontraŭfaŝistaj batalantoj. Aliaj ankoraŭ estas mortigataj fie de faŝistaj bandaĉoj, kiel ekzemple *Don Minzoni*, k la papo neniam protestis. Plie la papo ricevis du miliardojn da liroj de la faŝista registaro, k ĉi tiun sumon la faŝismo deprenis de la italia laborularo per ponardo k ĉiaspecaj armiloj ĉe la manoj de l' milicanoj, per Speciala tribunalo, per mortkondamnoj, per konstanta salajr-malaltigo k per grandegaj ŝtatimpostoj, k la papo ĉiam benis la armilojn, per kiuj la faŝismo senpovigis la laboristan popolon.

LA SITUACIO EN HISPANIO

La situacio en Hispanio estas pri-atentinda el diversaj vidpunktoj k rilate al pluraj problemoj starigitaj. Laŭŝajne la reĝimo stabiliĝis. Ne plu okazas en la lando gravaj sociaj konfliktoj. La nuna registaro povus solvi la laboristajn konfliktojn; sed ĝi ne scias finsolvi la sociajn problemojn, ne scias forigi la ekonomian krizon, zorgi pri biendispartigo al la laboristoj k. c. La registaro tuŝis tiujn problemojn, sed ne aranĝas ion definitivan laŭ ĉies deziro por certigi la bazon de l' progreso.

Grava problemo nesolvita estas ankaŭ tiu de l' religio, kiun la registaro certe lasas al parlamentaj decidoj; sed antaŭ ol tia decido okazos, povos estiĝi seriozaj opoziciaj bataloj, la mola sinteno de l' provizora registaro rilate la ekleziestrojn povas esti danĝera, la enkonduko de l' episkopo el Toledo montras, kiel la registaro protektas la malamikojn de l' popolo. La registaro sciis bone, ke tiu ulo estis en la lando tri tagojn antaŭe; dum tiuj tagoj okazis religiaj propagandaj agitoj, atakoj kontraŭ la respubliko en kunvenoj, preĝejoj k rojalistaj jurnaloj, ankaŭ minaco per la dia puno.

Post unu el tiuj festoj en Norda Hispanio eksplodis la neevitebla atako de la religiuloj kontraŭ la ateistoj k liberamaj personoj; dum tiu batalo pli ol 60 personoj estis vunditaj. Kiam la registaro sciis la rezulton de sia toleremo, ĝi decidis ekzili tiujn agitistojn, sed la konsekvencoj ekscitis la popolon. La hispana popolo unue suferas milde la mokojn de la malamikoj k la mildon de l' registaro; sed dum unu el tiuj mokadoj la popolo elreliĝos, k religioj, pastroj, gemonaĥoj k eĉ la registaro mem estos kuntrenataj.

Ni nur memoru, ke la monarkistoj komencis bruligi monaĥejojn, la popolo daŭrigis la komencitan laboron; tio estis barbarajo, certe. Sed la registaro faris malpli, religiuloj atakis k la loĝantaro sin defendis k ankaŭ defendis la respublikan bazon, kiu estis endanĝerigita; la religiuloj forlasis la monaĥejojn k forigis eksterlanden siajn riĉajojn, poste ili revenis k la registaro liveris al ili la forlasitajn monaĥejojn. Ĉi tiuj estis protektataj de la armeo k la tuta gardistaro. Dum tiuj tagoj la rabistoj "laboris" laŭplaĉe; tamen ni servis la religion, mi mem garnizonis dum ses tagoj en monaĥinejo, kiel soldato.

La militistaro

Alia fundamenta problemo estas la militista, la ordigo de tiu terura ĥaoso, nomata armeo. La militministro zorgas pri la reorganizado de la militista klaso. Kiom da oficiroj estos eksigataj! Por 108 000 soldatoj, kiuj formas la hispanan armeon, ĉiujare, estis 24 000 generaloj, estroj k oficiroj, la elcento estis terura: oficiro por 4,4 soldatoj. La reorganizita armeo bezonas nur 6000 oficirojn, la ceteraj estos devigataj pensiiĝi volonte, se ne devige.

Ne kredu, ke tiu pensiumo kreas ekonomian krizon ĉe la eksigitoj, tute ne; ili havas la saman salajron kiel en aktiva deĵoro. Dume la laboristaro senlabora malsatas, la ŝtato ne subvencias ilin, miloj k miloj da personoj vegetadas en mizero... La forigo de 17 000 oficiroj kreas konflikton al la registaro, ĉar la plimulto el la pensiatoj estas respublikanoj, dum la akceptatoj estas altprocente adeptoj de l' religiuloj, ĉar en tiu elekto la registaro ne distingis inter amikoj k malamikoj.

La proletaro

En tiu ĉi situacio la proletaro povas ludi gravan rolon sur la hispana horizonto, sed tio dependas de la lab. gvidantoj; por la formado de la parlamento la socialistoj koaliciis kun la respublikanaj partioj.

La sindikatistoj ne prezentas kandidatojn, ĉar la Labora Konfederacio ne estas politika. Se la Unuiĝanoj balotus por la komunistoj, ĉi tiuj havus grandan reprezenton en la parlamento, super ĉio en la kataluna regiono, kie estras la Labor-Konfederacio. Ankaŭ en Andaluzio eble ili atingos ion, ĉar la malsato k mizero atakis pli ol 5 milionojn da personoj.

Resume, la hispaniaj balotoj havos tre konfuzan aspekton, la militistoj, k iliaj familianoj eble, k la religianoj balotos kontraŭ la registaro, dum ĉi tiu gajnis inter la publikaj oficistoj, la timemuloj k malgranda burĝaro.

La komunistoj havos eble pli da simpatio ol dum la pasintaj urbaj balotoj, ĉar multloke la proletaro estis disigita kiel en pasintaj epokoj de la fatala diktatoreco k fetora monarkio.

J. Lerroux (16 695), Madrid.

Rim.: Tiu ĉi raporto estas verkita antaŭ la balotoj (la 20-an de junio).

La papo, la Vatikano, la eklezio estas do subteniloj al faŝismo. La polemiko inter Vatikano k faŝismo estas nur temo pri povlimoj de l' unu k de l' alia en la interno de l' sama familio — nome de l' familio el bankieroj, industriistoj k terposedantoj. La Vatikano volas nur modifi kelkajn aspektojn de l' faŝismo, tre malŝatindajn por la laborist-amasoj, k samtempe ĝi preparas anstataŭan reakcian k kontraŭrevolucian reĝimon por la tago ne malproksima, kiam la faŝismo estos renversata de l' proleta armata ribelego. Kontraŭe, senleĝigo al katolikaj junulaj organizoj signifas batalon kontraŭ laboristajn amasojn, kiuj spite la papa volo emis fari ĉi tiujn organizojn kontraŭfaŝistaj.

Do, konsiderante, ke malgraŭ ĉiaspecaj persekutoj faŝistaj al katolikoj ĝis nun la papo neniam protestis, oni povas konkludi sen timo erari, ke nur la pli k pli vekiĝanta batalspirito en ĉi tiuj amasoj k la timo perdi la influon super ili devigis la papon ribeli kontraŭ Musolini. Sen tio la "sankta patro" neniam estus dirinta eĉ unu vorton. *Petro Konĝiu (15 973).*

SEN LABORO

Ĥ. M. ĤRIMA

2

Mastroj estas kun koroj argilaj:
ili penas ja sen intermit',
ke kreskegu ilia profit'
per la vivoj de sklavoj milmilaj.

Mono mankas por var' bezonata,
ĉar produkton de l' sklavoj de l' ter'
oni prenas por kupra moner',
kaj rabegas impost' senkompata.

Kapitalo — potenca idolo —
sangon suĉas kiele hirud'.
En mizero — pro troa abund'!
degeneras la kara popolo ...

Tempo nigra ... Kvazaŭe geheno ...
Viv' estiĝis sen ĝojo, sen lum' ...
"Ĉesigita laboro de nun ..."
ni tralegis en iu mateno.

Teruritaj la kapojn ni klinis,
vojekiris al eta kaban' ...
Kion fari sen mono, sen pan'?
Malespero en koroj kulminis ...

LA KLASBATALO TRA LA MONDO

Ĉe oficistoj k instruistoj en Japanio

La registaraj oficistoj komencis sabotadon (intencan fuŝadon); ili forte kontraŭstaras kontraŭ la salajr-malpliiga plano de la registaro. Oficistoj de la departemento de komunikado efektive estas en stato de sabotado ekde 23. majo k aranĝis diversajn kunvenojn por kontraŭi la proponitan drastan rimedon. Ĉ. 250 oficistoj de la konstru- k ripar-fako de la departemento akceptis rezolucion kontraŭ la salajra malpliigo, la plano de malmultigo de la personaro, malpliigo de la premioj k monasignoj k la plano de provizora ĉesigo de salajraj pliigoj.

Dudek ses radikaluloj inkluzive 17 instruistoj de elementaj lernejoj estis lastatempe arestitaj k kontraŭ kvar el ili okazis proceso. Post la enketo montriĝis, ke la gvidantoj estis disdonintaj ekzemplerojn de sekrete presita eldonaĵo de Japana Komunista Unuiĝo inter la membroj de Okinaŭa Instruist-Laborista Unuiĝo (OIL) k Okinaŭa loka komitato kompartia. *Laŭ "Juna Azio", n-o 6.*

Labormanko en Usono

Kiam mi komencis labori en la antaŭ du jaroj fondita fabriketo, mi estis la sola kudristino. La maljuna ĉeflaboristo konstruis la intermuretojn k fiksis la tablojn, stablojn ktp. Komence oni dungis nekvalifikitajn laboristojn pro la malaltaj salajroj postulitaj, sed baldaŭ maldungis ilin. Mirinde estas, ke la ĉeflaboristo protestis k rifuzis instrui al ili la laboron. La sekvo estas, ke li devis forlasi la fabrikon. Ne ĝenis la estrojn, ke li laboris dek aŭ eĉ pli da horoj tage (la kromhorojn senpage) k ankaŭ ekfunkciigis ĉion. — La salajrolisto estas malgranda k ankaŭ la produktado. Oni provis novan rimedon. Novdungitoj devas labori senpage dum 8—14 tagoj, ĝis ilia laboro fariĝas profitdona. Kompreneble tion ne faris la gelaboristoj.

Dum duono da jaro falis la lifto trifoje. Ĉar ne estis domaĝo dum la unuaj akcidentoj, neniu esploris la aferon. Ĝi ne estis ekzamenita dum ses monatoj malgraŭ la Nov-Jorka regulo, ke lifto devas esti provata oficiale ĉiun trian monaton. Tial neniu surpriziĝis, ke la lifto falis trian fojon. Ĝi falis foje de la dekdua etaĝo en la kelon kun tridek personoj en ĝi. 25 el ili suferis domaĝon. La sekvintan tagon agento por la asekurkompanio iris al la hejmoj de la 30 personoj k provis silentigi ilin per tre malgranda monpago. Tiel oni kutime faras en Usono.

Nun mi sola laboras 2—4 tagojn semajne. Mi supozas, ke baldaŭ bankrotos la firmo k mi fariĝos tute senlabora. Tamen oni ankoraŭ fantazias pri "granda estonto".

14 983 en "Ĉirkaŭ la Globo" (Nov-Jorko), n-o 6.

Ĉe la lokaŭtitaj norvegaj laboristoj

Okaze de la granda laborista konflikto en Norvegio, kiu rezultigis la lokaŭton de 83 mil laboristoj, la Sapsborga laboristaro entreprenis agon, sekve de kiu du lokaj ĵurnaloj ne plu aperos tiom longe, kiom daŭros la batalo. La polickomisaro preskaŭ ne kontraŭagis la laboristojn, kiuj sieĝis la konstruojn de tiuj du ĵurnaloj por malhelpi ilian aperon. Laŭ la opinio de diversaj Oslo-aj gazetoj li en tio estis nekapabla plenumi sian taskon. Li devis raporti al la just-ministro pri la okazintaĵoj. La komisaro deklaris al la gazetaro, ke ne ŝajnis al li utile interveni kontraŭ la laboristoj, unue, ĉar la malgranda nombro da policanoj je lia dispono ne permesus al li fari multon kontraŭ centoj da laboristoj k due, *ĉar la laboristoj de la elektra centrejo k de l' akvoservo estus ekstrikintaj, se la publikigo de l' du ĵurnaloj ne estus interrompita.*

Laŭ Gazetservo de l' Antimilitista Oficejo (Hago).

KIAL K KIEL MI IĜIS FIZIOKRATO?

Junulo 16-jara mi estis, kiam mi jam estis ano de la tielnomata junularmovado. Jam tiutempe en mi regis ioma revoluciemo, — revoluciemo en ĉiuj rilatoj, internaj k eksteraj, t. e. ke mi renversis en mi la tradicion, nek fumis, nek trinkis alkoholaĵojn nek plu emis manĝi viandaĵojn (kadavraĵojn), nek mi volis toleri, ke oni iel vivigu min en mizero.

Esperantisto mi ankaŭ jam estis, sed nur abonis al "Heroldo de Esperanto". Tamen el ĝi mi baldaŭ elĉerpis, ke ĝi ne estas sufiĉe taŭga por mi, k iam sciiĝinte pri SAT per anonco en ĝi, mi aliĝis al nia proleta organizo. Koncize mi volas diri, ke mi tre frue jam sentis la subpremon k iĝis ribelema en multo, estis ĉiel liberema; tiu emo al ĉia libero ĝis hodiaŭ ankoraŭ regas min, k mi havas la opinion, ke ĝi neniam mortos, ĝi finiĝos nur kun mia vivo, ĉar ĝi mem estas la vera vivo.

Mi nek emis aliĝi al komunista nek al socialdemokrata junularo, ĉar mi en ambaŭ vidis maljunajn homojn, kiuj gvidis la junajn, k kiuj kvazaŭ edukis la junulojn al unuflankaj homoj (laŭŝablone formitaj — obeemaj), k mi havis la senton, ke ili ne libere sin mem formas, sed estis formataj de tiuj gvidantoj. "Kiu havas la junularon, tiu havas la estonton", tiel oni ĉiam diris k diradas, sed mi ne volis esti "havata".

Jaro pasis, amikojn samideajn mi havis, k ni kune fondis grupon nomatan "Rondo de la revol. junularo"; en ĝi mi trovis la liberan memformadon k memkonscion pri la vivo, mi trovis batalemajn Gek-dojn, kiuj estis por la vera libero, kontraŭ kapitalismo k ŝtato. Tie mi restis, ĝis tiu organizo mortis pro iaj kaŭzoj. Du jarojn proksimume mi restis politike neorganizita, sed mi ĉiam okupis min pri tiu por mi tre necesa temo, studis ĉiujn politikajn skolojn k trovis, ke por mi kiel vere liberama, ne subiĝema homo restas nur unu politika koncepto, tio estas la fiziokratio, kio, laŭvorte tradukite, signifas natur-regadon. La fiziokratio do estas sociordo aŭ ekonomi-ordo, en kiu la instinktoj neniel estas subpremataj, en kiu nenia ŝtato plu havas ekzisteblon, en kiu ĉia ekspluatado estas malebligita, do en kiu vere regas la naturo, ĉar ĉio estas laŭnature reguliĝanta[1]. La fiziokratio pli facile estas realigebla, ĉar ĝi ne postulas, ke la homoj sin aliigu (kiel ekz. ĉe ĉiuj komunismoj — Marks, Lenin, Kropotkin — por kies efektivigo necesas la edukado de homoj al komunisme pensantaj aŭ subordigo al komunismo), sed en ĝi ĉiu homo povas vivi laŭ sia instinkto.

Ĉar mi trovis, ke en tia sociordo mia deziro je forigo de ĉia subpremo, subordigo k ekspluato estas plenumota, ĉar mi perceptis, ke mia anarkiemo (vera liberemo) nur tie trovos sian efektiviĝon, tial mi fariĝis disĉiplo de tiu grava ideo kreita de Silvio Gezel (Gesell), tial mi fariĝis fiziokrato k aniĝis ĉe la "Fiziokrata Batalligo", en kiu mi nun kiel ankoraŭ juna (23-jara) batalanto aktive kunlaboras. Mi scias, ke la aro da fiziokratoj estas nun ankoraŭ relative malgranda, sed mi ankaŭ scias, ke lastatempe ĝia anaro sufiĉe kreskis, k ĉar por mi ne estas ĉefe decida la aro da postkurantoj, sed la vera bono de la ideo, mi kun fera energio restos batalanto por la fiziokratio tiom longe, ĝis mi estos trovinta pli bonan ideon por la liberigo de l' proletaro el la kapitalisma sklaveco k ĉia ŝtataro. *SAT-ano 6707.*

---

[1] Por ke ne okazu erarpenso, mi volas apude rimarki, ke "fiziokratio" ne signifas "reen al la naturo", kiel multaj pasiaj naturadorantoj (ekz. vegetaranoj, nudkulturanoj) aspiras, sed ĝi nur signifas veran naturan ekonomi-ordon, do neekziston de subordigo, ekspluato k subpremo.



Redakcia adreso: A. SCHWARZ, Lerchenstr. 14 Neckarsulm (Germanio).

PRI JUNULARA LABORO

En la numero 338, paĝo 206, bedaŭrinde la demando, "kio estas junularo", estas kunligita kun la anonco pri preto, gastigi eksterlandajn K-dojn. Por la gastigo nenecesas klarigo. Bonakceptataj estos junuloj k maljunuloj. Tial peru dumferian interŝanĝon!

Sed por la kongresa laboro, por sukceso de la fakkunsido junulara necesas tiu klarigo, ankaŭ por la laboro de la sekcio. La diferenco inter maturiĝantoj k maturiĝintoj ne estas neigebla. Ĝi ekzistas. La korpa aliiĝo kaŭzas psikan ŝanĝiĝon. La junulo pensas aliel ol la plenaĝulo. Li aliel laboras. Li ankoraŭ ne havas firman starpunkton rilate la ceterajn K-dojn, rilate la mondon, ja li ne ĉion scias pri si mem (la maturiĝintoj kelkfoje ankaŭ ne). Li lernas ankoraŭ. Se ni volas starigi junularon el K-doj junaj, maturiĝantaj, ni devas serĉi metodon, kiun ili povas kompreni, vojon, kiun ili povas iri. Krom la SAT-laboro necesas laboro je la homo, je la junulo.

Nun kelkfoje estas aŭdata la kunlaborinvito al la "maljunuloj, sed junaj en koro". Certe oni opiniis, ke maljunaj K-doj, kiuj ankoraŭ ne perdis energion, entuziasmon k forton de volo, kies agoj ankoraŭ spiras junecon, ke tiuj povus same kiel la junuloj kune kun ili la plej bonon fari. Kion? La celo de la grupo miksata el junuloj k maljunuloj laŭ mi estu eduko de l' junuloj, helpo por ili dum la maturiĝtempo, paŝo al SAT-aneca laboro. Sed la taskoj por la junaj K-doj estas diferencaj de la taskoj por la maljunuloj. La "junaj" maljunuloj pli larĝan kampon devas pritrakti ol la junuloj. Tasko de junulara grupo ne estu nura SAT-laboro, pure esperantista, pure klasbatala; ni ne forgesu la edukon de homo. La maljunulo en tia grupo nur havu edukan rolon.

Ekzemplon mi prezentu: K-do Ŝvarc pledas por speciala lekcio pri la tasko de esperantista junularo en klasbatalo dum la kongreso por junuloj.

Maljunuloj tion pritraktantaj ja havas multajn spertojn. Ili ja travivis la junecan tempon. Pri tiu ebla kunveno el nuraj plenaĝuloj mi nenion diru. Junuloj ĉeestos, junuloj maturiĝantaj. Ili ne komprenos ĉiun maljunulon. Tial la maljunulo estu laŭeble plej komprenebla, se li partoprenos. La celo de la diskuto? Ne prezenti raporton k voĉdoni pri rezolucio, eble ke la kompartio estas la sola ktp. aŭ ke esperanto estas la sola rimedo ktp. La juna K-do ja ne havas la spertojn, la komprenon pri tiuj grandampleksaj problemoj politikaj. Paŝon post paŝo! Eble, diskutinte, ni estos trovintaj, ke ni ne "klasbatalu mondskale", ke ni fariĝu unue homoj firmkarakteraj k post tiu eduko aŭ memeduko ni pligrandigu nian agadon. Junuloj inter si ne estas endanĝerigataj pritrakti nekompreneblon. Sed se maljunuloj, ankaŭ kun koro juna, ĉeestos, ili ne forgesu, ke maturiĝantoj luktas por sia vojo en la vivon.

MOR 14 624.

Red. rimarkigo. Tiu ĉi letero estas plia pruvo pri la neceso klarigi nian rolon k laboron en klasbatalo. Cetere mi ege ĝojas pri la vekita intereso per mia instiga propono. Ĉiu kongresvizitanto nepre vizitu niajn fakkunsidojn! A. S.

El Aŭstralio

Proletoj de la tuta mondo unuiĝu!

Karaj Gek-doj! — Unua de Majo. Festotago, kiu unuigas milionojn da koroj al unu sola korpo, penso k espero. Kiel putras ĉiutage pli profunde la kapitalista sistemo, tiel ankaŭ la revolucia spirito de la tutmonda laboristaro kreskas paralele, sin koncentrigas en organiza formo, por per fera volo k konscio liberigi sin el tiu neesprimebla suferado kaŭzata de raciigo k senlaboreco por fina renversbatalo de tiu krimega k neĝusta socia ordo.

Ni aŭstraliaj komunistoj-esperantistoj aligas nin al la tutmonda klasbatalantaro k salutas ĉiujn konsciajn proletojn. Solidarece viaj

Sidnejaj Esperantistoj-komunistoj.

Red. Rim.: Kvankam majo jam delonge pasis, mi tamen enmetas tiun malfruiĝintan leteron, kiu al ni sciigas pri la klasbatalemo de niaj aŭstraliaj Gek-doj, samtempe petante ĉi tiujn je plua kunlaboro. Sendu raporton pri la laboro, vivo k batalo de la aŭstralia proletaro k speciale junularo. A. S.

Fakkunsido(j)

Laŭ informo el Amsterdam ni trovos, en la kadro de ĝenerala aranĝo, okazon fakkunsidi lundon k mardon. La K. K. klopodas trovi komunan noktrestejon por la gejunuloj. La preciza (laŭvica) tagordo estos konigata en Amsterdam. Krom la raportoj de la sekciestraro necesas sciiĝi pri raportoj el la opaj landoj. Se vi persone ne povas raporti — sendu skriban informon. Ĝis nun estas anoncitaj du raportoj: 1. La neceso eduki al sennacieca pensado. 2. La tasko de la esp. junularo en klasbatalo mondskale. — En ĉiuj demandoj pri "junularo k kongreso" vin turnu al K-dino Annie Duif (16 599), *Amsterdam-West*, v. Spilbergerstr. 22.

La sekcia buĝeto

La sekcio tre ŝpareme mastrumis per la monrimedoj propone disponitaj al ĝi. La elspezoj ampleksas preskaŭ nur afrankon. Enspezoj: 20 mk. g. (ricevitaj de SAT). Elspezoj: K-do Keuning ĉ. 5 mk. g., K-do Ŝvarc, de aŭg. 1929 ĝis julio 1930 — ĉ. 4 mk., de aŭg. 1930 ĝis junio 1931 — 5,22 mk., skribmaterialo en 2 jaroj — 0,50 mk. Sumo de l' elspezoj 14,72 mk. g. Sekve devas esti ankoraŭ 5,28 mk. g. en la kaso. — La neceso de aĉeto de informa materialo estas evidenta. En tutaj du jaroj sur J. P. ne aperis eĉ unu raporto sciiganta pri la naciaj k internaciaj junularmovadoj. Atendo de hazardaj kunlaboroj metas nin en vicojn de hazarduloj, sed ne en tiun de klaskonsciaj batalantoj. Ankaŭ pri tio la fakkunsido sin devas okupi.

A. S. (10 580).

Internacia Junular-Ligo aranĝos tendaron la 4.—12. aŭg. en la bieno "Gässelia", Vessigebro apud Falkenberg en Halland, Svedio. Broŝureto esp-a pri la tendaro havebla ĉe I. J. L., Postbox 122, Kopenhago K, Danio.

Nia poŝto

7658. — Ĵus min trafis via rap. pri "Landa junlara renkonto". Certe iom malfrue, sed okaze mi parton el ĝi uzos kun foto. Dankon. Daŭrigu kunlaboron.

72. — La enmeto de via artik. kaŭzus egan polemikon. La tasko de J. P. ne estas tia. Mi emas enmeti *plu* nur artikolojn baziĝantajn sur faktoj k defendeblajn laŭ proleta mondkoncepto. Cetere ankaŭ pri tiu afero sin devos okupi la Jun. fakkunsido.

13 607. — Okaze mi uzos vian artikolon, sed ŝanĝita! En ĝi estas kelkaj kontraŭdiroj k neakordigeblaĵoj.

11 082. — Artik. via aperos. Pri sama afero mi ankaŭ jam ion skribis, sed de alia vidpunkto. Vi ja vidos. Dankon. Daŭrigu kunlaboron!

TRA ESPERANTIO

Raportaro de la Plenum-Komitato de SAT
pri la agadjaro 1930/31

A) RAPORTO DE LA DIREKCIO

Ni prezentas hodiaŭ al la regula Kongreso niajn raportojn pri la periodo de agado inter la datoj: 1. julio 1930 k 30. junio 1931. Ni submetas ilin al via ekzameno k pridiskuto, al via aprobo aŭ malaprobo.

Niaj mortintoj. — Ankaŭ en tiu ĉi jaro la morto ŝiris el nia mezo aron da Gek-doj, kiuj kunbatalis en niaj vicoj por plenumo de niaj prolet-esperantistaj taskoj. La Asocio konservos al ili honoran memoron. Jena estas la nomaro: K-dino A. Demidjuk, K-dino Lisa Johansson, K-doj Alf. Champion, Rich. Borrmann, Miĥ. Herold, Willi Baltrusch, Max Wetzel, Gustav Lebetsamer, Joaquin Mari, J. H. Warrink, Johano Grisar, Aleksandro Lingel.

Konsisto k funkciado de la Plenum-Komitato. — Nenia ŝanĝo okazis dum la raport-jaro en la konsisto de la 6 membra Pariza Direkcio, k ĝi funkciis regule k normale. Kunsidoj okazis ĉiu-dusemajne, kelkfoje ĉe eksterordinaraj decidoj pli ofte. Krom la 6 direkcianoj la P. K. konsistis nur el 2 anoj ekster la direkcia loko, nome K-do *Lerhner* (por la Administracio) k K-do Stej (por Senn. Pedag. Revuo).

Aliaj fakoj de la SAT-aparato ne funkciis ekster la gvidcentro. La 2 eksterparizaj P. K.-anoj ĉiam aprobis la laboron de l' Direkcio k interkonsentis kun ĝi pri la diversaj agoj. La laboro de l' Direkcio estis en tiu ĉi jaro speciale peniga k malagrabla, pro la senĉesaj k plifortigitaj atakoj de opozicio, kiu per ĉiaj rimedoj provis subfosi la aŭtoritaton k malhelpi pozitivan laboradon de l' SAT-estraro. Per tiuj opoziciaj elpaŝoj k manovroj amasiĝis ampleksa laborkvanto, korespondado, verkado de komunikoj, interrilatado kun la diversaj instancoj de l' organizo. Rimarkinde estas, ke la decidoj estis ĉiam unuanimaj, k post serioza pridiskutado malkonsento neniam okazis en la kadro de l' Direkcio mem. La SAT-anaro akiris malfortan ekvidon pri la de l' Direkcio farita laboro per la multnombraj komunikoj aperigitaj de ĝi dum la tuta jaro en preskaŭ ĉiu numero de la oficiala organo. La grava decido pri energiaj rimedoj por ŝirmi la organizon kontraŭ la detruemo de l' opozicio, estas farita en interkonsento kun la Kontrol-Komitato.

Rilatoj kun Ĝenerala Konsilantaro. — Ĉiuj gravaj aferoj estas submetitaj per cirkuleroj al la Ĝ. K. Estas dissenditaj 3 cirkuleroj, al kiuj nur parto el la Konsilantaro respondis. Multajn pozitivajn sugestojn ni ne trovis inter la respondoj.

Kontrol-Komitato. — La konfliktoj, kiuj okazis dum tiu ĉi jaro en la post la Londona Kongreso nove formita K. K. en Bruselo, estis *internaj*. La unua, rilata al la persono de Janere (Jeanneret), fariĝis neevitebla sekve de ties malkaŝa solidariĝo kun personoj, kiuj pro atenco kontraŭ la Statuto de SAT devis esti eksigataj el la organizo. La dua konflikto, rilata al la sekretario de l' K. K., Berjje (Bergiers), originas, kiel montras la klarigoj de liaj du kolegoj, en personaj konsideroj k la nekonsekvenceco de K-do Berĵje. Ĉi tiu fakte en la sama tempo, en kiu li decidis kune kun ni k interkonsente kun siaj kolegoj pri eksigo de la opoziciaj gvidantoj pro ilia kontraŭstatuta agado, kontaktiĝis letere kun ili en la intenco fosi la tombon al la nuna gvidantaro de SAT. "Isto" mem publikigis la diversajn leterojn montrantajn la malsinceran ludon, kiun ludis tiu "duvizaĝulo" — kiel nomas lin la opozicia organo. Pri la tuta afero raportas aliloke K-doj Van Aelst k Stalens, la du anoj, kiuj restis ĉe la posteno k plenumis honeste sian taskon.

LEA k Gotenburga Konvencio. — Restis lojalaj al la Konvencio la franclingva, brita, aŭstria, ĉeĥa, nederlanda, pola, finlanda k sveda LEA. Socialista Esp. Asocio por germanlingvaj regionoj (SEA) esploras la demandon pri aliĝo al la Konvencio laŭ deziresprimo de sia unua kongreso, kiu okazis en tiu ĉi jaro. SEA naskiĝis el skismo okazinta ĉe GLEA pro ties partitendenca gvidado. GLEA, kies nunaj gvidantoj estas inter la organizantoj de l' SAT-opozicio, agitis kontraŭ SAT en ĉiu numero de sia gazeto, subtenante la gvidvortojn de la CK de SEU. Tiel la GLEA-prezidanto Vildebrand ekzemple asertis en konferenco, ke ni presigis en "S-ulo" raportojn de SEA, sed ne la ĝustigojn de GLEA. Kiu objektive trarigardas la n-ojn de "S-ulo", tiu konstatas, ke ni aperigis lojale raportojn de ambaŭ flankoj k eĉ tielnomatan "ĝustigon" en n-o 325.

Servoj de SAT. — La opozicio kutimas atentigi en siaj skriboj k paroloj pri nia malatento al la funkciigo de l' SAT-servoj. La demagogion de tia agitado estas facile malkovri: la servoj de SAT kompreneble povas funkcii nur en tia grado, en kia estas kunlaborantoj, servigantoj k uzantoj. Kaj estas tute kompreneble, ke la organiza sistemo, la Statuto k la strukturo de SAT nur *ebligas* valorajn servojn, sed ke ilia efektivigo dependas tute de la aktiveco de la unuopaj membroj. La gvidantoj povas nur *iniciati* k konigi iniciatojn de iuj membroj, sed por *vivigi* la aparaton, funkciigi la servojn estas kondiĉo: laborema membraro, kiu scias ne nur utiligi la servojn de l' Asocio, sed ankaŭ doni al ili realan disvolviĝon, valoron k plenumon. Riproĉinda estus nia sinteno, se ni malhelpus al iu ajn membro en tiu direkto, se ni malhelpus krei fakojn, plenumi servojn ktp. Sed neniam ni tion faris k faras; male, ni donas al ĉiu iniciativo nian moralan apogon. Oni forgesas ankaŭ tro ofte la serveman k peran karakteron de nia organo "S-ulo", kies kolonoj estas malfermitaj al ĉiu serv-entrepreno de SAT-anoj k kiu fakte prezentas la ligilon, la ponton inter la granda SAT-rondo sur la terglobo. Pri tiaj esence servemaj k praktikaj informoj aperintaj lastjare en "S-ulo" vi aŭdos per la raporto pri "S-ulo". Se kelkaj fakoj k sekcioj malaperis aŭ ne tiel bone funkciis kiel en antaŭaj jaroj, k se ĝis nun ne aperis ankoraŭ la nova Jarlibro, ni devas por klarigo de tiuj faktoj k nia senkulpigo montri al la lastjaraj okazaĵoj en la SAT-vivo, kiuj postulis niajn tutajn fortojn en la lukto pro la nura ekzisto de SAT k kiuj, bedaŭrinde, premis *dume* en malantaŭon la pozitivan laboron, kiu sola povas konduki al plua disvolviĝo k pligrandiĝo de l' Asocio.

Kiom malsinceraj tiurilate estas la riproĉoj de la opozicio, tion lumigas ankaŭ jena fakto: la iama gvidanto de l' Esperanto-Servo, Besler, eksigita el SAT pro sia partopreno ĉe kunsido de CK de SEU, en kiu estis farataj la skismigaj decidoj, *rifuzis* redoni al SAT la de li tenatan materialon, kiun li uzis por la Esp.-Servo, nome *multobligan aparaton*, kiel ankaŭ monsumon de *84.24 mk. germ.*, kiu restis ĉe la likvido de l' Servo laŭ la bilanco de Besler de 15. VII. 30 en lia kaso. Dufoje nia K-do Platiel el la Administracio klopodis persone ĉe la hejmo de Besler, por likvidi la saldon k repreni la aparaton, sed *sensukcese*. Tiel agas la opozicio: ĝi retenas la materialon k monon de SAT k samtempe akuzas nin ne funkciigi la servojn de la Asocio!

Administracio. — Sekve de la perdo de l' sovetiaj membroj k abonantoj, rezulte de la nericevo de monsumoj k neeblo libere enirigi niajn gazetojn k

eldonaĵojn en Sovetio, la laboro en la administrejo malplimultiĝis, k estis maldungita je 28. februaro 1931 K-do *H. Thieme;* krome dum kelkaj monatoj la ceteraj dungitoj (3) laboris nur kvin tagojn semajne, tiel ŝparante monon al la asocio. La Lajpciga SAT-anaro elektis en kunveno de 25. februaro trimembran Administracian Komisionon, kiu anstataŭis la ĝis tiam funkciintajn tri libervolajn revizorojn.

Redakcio. — K-do *Lanti* kiel gvidanto de "S-ulo" tralegis, prijuĝis k elektis la manuskriptojn por la semajna organo, donante konsilojn pri aranĝo k prilaboro. Tiun laboron, same kiel la ekstreme penigan laboron en la asocia gvidado, li faris dum siaj profesi-liberaj horoj. K-do *Bartelmes* restis dungita kiel redaktoro de "S-ulo" k prizorgis la teknikan laboron de l' redaktado. Li ankaŭ redaktis "La Novan Epokon" plene, t. e. ekde la elekto de l' manuskriptoj ĝis la legado de l' presprovaĵoj, pretigis plurajn literaturajn manuskriptojn por la eldono, kontrolis lingve la manuskriptojn por "Senn. Ped. Revuo" k faris redakci-sekretarian k direkci-sekretarian laboron. K-do *Stej* redaktis tre akurate la kajerojn de "S.P.R.", sed bedaŭrinde la al Moskvo por presigo sendita manuskriptaro de l' n-oj 5—7 ĝis nun ne aperis, k li kun nia konsento ĉesis prilabori pluajn n-ojn, por ŝpari al li tiun senrezultan laboron: ĉar ni el CK de SEU tute ne ricevis informon pri la presigo de l' numeroj, ni devas konsideri tiun Revuon kiel fiaskintan entreprenon.

Bilanco de l' 10-a, preparo de l' 11-a Kongreso. — Sciiĝinte, ke la 10-a Kongreso en Londono havis plus-saldon, ni decidis eldoni la protokolaron en broŝura formo k prezenti ĝin je tre favora prezo al la K-doj, lasante ĝin senpage al la kongresintoj. Tiel la stenografita raporto de l' kongreso estas komplete reproduktita k havigita al ĉiuj, kiuj interesiĝas pri la interna vivo de l' asocio. Antaŭ ol elekti la kongresurbon por la ĉi-jara kongreso, ni atendis pli ol *4 monatojn* je eventuala invito de l' Moskvaj SAT-anoj, kia estus kondiĉo nepra, por ke ni povu konsideri Moskvon kiel kongresan lokon. Kvankam okazis dum aŭgusto 1930 kunveno de CK de SEU kun skismigaj decidoj kio kreis tute novan situacion en la Asocio, ni tamen prokrastis la elekton de kongres-urbo ĝis fino de novembro. Sed dume nek SEU organizis sian 5-an kongreson, nek Moskvaj SAT-anoj donis ian vivosignon. Tiel do, kiam jam urĝis la afero, ni decidis je 29. nov. 1930 akcepti la inviton de l' Amsterdama SAT-anaro. Sed ni denove insistas pri la fakto, ke *principe* ni tute ne kontraŭas al tio, ke kongreso okazu en Moskvo, se la cirkonstancoj permesas tion. Sed estas ankaŭ tute kompreneble, ke SAT ne povas aranĝi kongreson en lando, kie la membroj ne povas pagi siajn kotizojn, abonojn ktp., k kie eĉ ne povas eniri libere la SAT-eldonaĵoj, por kiuj pagis ekstersovetiaj K-doj.

Malgraŭ nia malfrua decido pri Amsterdam kiel kongresurbo k malgraŭ internaj kontraŭecoj ĉe la Organiza Kongres-Komitato, la preparlaboroj por ĉi tiu kongreso estas sen haltoj k orde plenumitaj, k ni ricevis regule informojn pri la stato de tiuj laboroj per transsendo de l' protokoloj pri la komitataj kunsidoj k skriba kontakto kun la sekretario.

(Daŭrigota.)

KOMUNIKOJ DE LA PLENUM-KOMITATO

Rezulto de la ĝenerala voĉdono

	Propono I	Propono II
aprobis	611	590
malaprobis	27	45
nevalidaj	9	12
Sumo	647	647

Alvenintaj estas 647 voĉdoniloj. Stato de la aktiva (t. e. voĉdonrajta) membraro: *1982*, do voĉdonis: *32,6%*.

Leipzig, la 25. junio 1931.

Elsa Siedentopf (5683).
Adolf Wendt (2518).

Ĉe la antaŭjara voĉdono partoprenis nur **21,8%** *el la membraro. Ĉi jare estas* **32,6%**. *Tio signifas, ke la efektiva aktiviĝo de la membroj estas kreskanta k ke la nuna krizo en la movado estas supervenkota.*

*

Eksigitaj estas jenaj membroj el la Asocio, sekve de nia decido aperinta en n-o 337 de "S-ulo":

aktivaj

17 025 Pierre Malfère (Paris)
16 526 Emile Seider (Paris)
14 605 Harry Peter (Paris)
15 987 Etienne Boulangeat (Epinay)

pasivaj

17 028 Georges Parizel (Paris)
10 888 Herbert Walter (Paris)

LA JARKUNVENO DE BRITA LABORISTA ESP.-ASOCIO (BLEA)[1]

La jarkunvenon okazintan pentekoste en *Dabi* (Derby) ĉeestis 36 anoj el diversaj lokoj. Grupraportoj alvenis el Bernemes, Ŭilzdn, Stokport, Manĉestro, Sŭindn, Ŝefildo, Dabi, St. Albans, Halifaks, Norda Londono k ankaŭ raporto de la nove starigita Junulara Sekcio. Sume ekzistas 13 grupoj k kune kun izoluloj la membronombro estas 208.

Precipe pro la Londona SAT-kongreso lastjara ne estis raportata pri tiom da aparta propagandlaboro, kiom dum antaŭaj jaroj, sed, pro reorganizo de la asocio, k la aldifino de farendaj laboroj al pli da grupoj k aktivaj membroj, la estonto estas esperplena. Artikoloj k lecionoj aperis dum 1930 en proksimume 20 laborist-ĵurnaloj, k kelkaj lernantoj profitas la okazon lerni per la BLEA-korespondkurso, kvankam ĉi tiu ĝis nun ne estas reklamita grandskale. La plej gravaj rezolucioj akceptitaj ĉe la jarkunveno estas: 1. ke BLEA interrilatu kun similaj anglalingvaj asocioj alilandaj, por ke oni eldonu komunan Bultenon; 2. ke oni kompilu specialan lernolibron por la anglalingva laboristaro.

Dekiam okazis la jarkunveno, la Plenum-komitato ankaŭ starigis *gazetservon* k jam cirkulere informis la britajn poŝtistajn gazetojn pri la heroeco de l' poŝt-telegrafistoj dum la Novzelanda tertremo en pasinta februaro.

C. W. Spiller.

[1] Vd. ankaŭ noton en n-o 351 sub "Kroniko".

Per esperanto tra okcident-eŭropaj grandurboj

Mia vojaĝo anoncita en n-o 345 de "S-ulo" ("Vizitanto el Norvegio") estas finita, k ĝi sukcesis bone. Verdire mi timis iomete antaŭ mia forvojaĝo, pro tio ke mi scias nur norvegan k esp-an lingvojn; mi bone sciis, ke neniu komprenas norvegan, k kaŭze de tio mi ĉiam estus devigata uzi espon. Sed mia timo estis senkaŭza. Ĉie mi renkontis esp-istojn, kiuj salutis min per "Bonvenon, K-do". Mi ĉiam absolute sentis, ke mi venis al miaj propraj familianoj, kiuj faris ĉion bonan al mi: ne estas eble al mi sendi apartan dankon al ĉiu, kiu min helpis dum mia vojaĝo, tial mi ĉi-loke esprimas mian dankosenton al ĉiu.

Dum mia vojaĝo mi sentis kelkfoje mankon de hotelo, kiam mi malfrue vespere alvenis urbon, ĉar estas kompreneble, ke ne ĉiu ŝatas tiom malfruan viziton, kvankam mi neniam konstatis malafablon. Mi tial proponas, ke esp. grupoj ĉie varbu k konigu minimume du hotelojn simplajn k malkarajn, por ke ĉiu povu kontentiĝi.

La esp. movado en Oslo (Norvegio) nun komencas flori. Lastjare aperis granda intereso; ĉe tri popollernejoj provklasoj estis organizataj, kiuj atingis bonan rezulton, k certe en venonta vintro esp-o ĉi tie prosperos.

J. Snekvik, Oslo.

Korekto. — En n-o 351, pĝ. 310, 2-a kol., 16-a linio de malsupre, bonv. legi "*Se* tie..." (anstataŭ "sed").

PARALELOJ

En la daŭro de sia detruanta k subfosanta agitado la opozicio multe kalumniadis k disvastigis mensogajn asertojn kalkulante, ke el la kalumnia elverŝajo tamen fiksiĝos io en la mensoj kiel daŭra restajo. Precipe K-do Lanti estis la objekto de tiu malnobla kalumni-agitado. Sed neniam fiatako atingis tioman gradon da senhonteco, kiom en "Isto" n-o 15—16 aperigita skribaĉo de E. D(rezen), kiu celas montri Lanti-n kiel ambicieman k sintrudeman malhonestulon, k kiun tute prave K-do Lanti konsideras sub sia digno mem rebati.

Dr. tiucele starigas "paralelon" inter la konata persona modesto de Zamenhof, kiun li atestis retiriĝante el la movado, por ne trudi sian personan ideologion, k la kvazaŭa artifika sinteno ĉe posteno kiel SAT-gvidanto de K-do Lanti! Por ke la paralelo havu ian bazon, Zamenhof devus abdiki favore al De Bofron (Beaufront); tion li prave ne faris. Aliparte Drezen provas starigi fantazian "paralelon" inter K-do Lanti k la rusa socialdemokrato Abramoviĉ, kiu lasta okaze de Moskva proceso kontraŭ menŝevikoj deklaris, ke li neniam iris Moskvon, dum Lanti deklaris en "S-ulo", ke "K-do Lidin estas absolute fremda al la informoj, kiujn ni publikigis", ke Lanti en tiu deklaro same mensogas kiel... Abramowiĉ.

Ni unue respondu al ĉi lasta fiaserto, kiel decas: Ni ne povas kontroli, ĉu la deklaro de Abramoviĉ, ke li en iu difinita dato ne veturis al Moskvo, estas ĝusta aŭ ne, sed ni povas *plene certigi* koncerne la deklaron de K-do Lanti pri publikigo de informoj en "S-ulo" k rilato al ili de la persono de Lidin, ke *lia deklaro estas tute laŭfakta k vera,* k ke *neniu informo el Sovetio publikigita en "S-ULO" devenis de K-do Lidin.* Unu el la Direkcianoj (ne K-do Lanti) ja ricevis diversajn informojn de Lidin, sed ili ne estas publikigitaj. Tion ni povas pruvi per la aŭtentikaj koncernaj dokumentoj.

Kaj nun, Gek-doj, permesu al ni, lasante la aŭtoron de esperanto tute flanke de la afero, komprenigi al vi nur iomete, kia estas la morala nivelo de Lanti k kia tiu de Drezen. Eble malprave K-do Lanti opiniis, ke estas preferinde prisilenti la fikonduton de Drezen en la gazeto, ne publikigante el la aro da atestoj ricevitaj de li de plej diversaj K-doj en la pasinta tempo pri tiu ulo. Niaopinie la SAT-anoj devas klare vidi por kompreni...

Ĉiuj, kiuj iom konas la personecon de Lanti, k tute aparte tiuj, kiuj super SAT-laboroj havis k havas okazon kunlaboradi kun li, scias, kiom Lanti estas persone maltrudema k modesta; ili scias, ke neniu el liaj agoj havas ĉe la radiko nuancon eĉ de ambiciemo persona. Kaj al neniu el liaj kunlaborantoj de multaj jaroj eĉ iam venis en la cerbon suspekteti Lanti-n pro tia eco. Ni ĉiuj estas konvinkitaj, ke estas nur devosento k deziro kiel eble plej proksimiĝi al granda nobla celo, kiuj instigas lin k difinas lian agadon. K-do Lanti cetere jam pruvis, ke li ĉiam pretas abdiki kiel gvidanto, se li opinias, ke la bono de la movado postulas tion. En la jaroj 1924—1925 li havis nenian oficialan postenon en SAT; tiutempe li ja eksiĝis pro tio, ke anarkistaj K-doj opiniis, ke li gvidas SAT-on laŭ la instrukcioj de Komintern. Dum tiu epoko li tamen daŭrigis labori tute anonime por SAT. Kaj cetere, kiuj intime konas lin, tiuj scias, ke li ĉiam estas preta fari tute anonime k senbrue multan sendankan laboron. — Sed neniu prudenta gvidanto abdikus de sia posteno por komplezi al sentaŭguloj; tion nek faris Zamenhof, nek faros Lanti!

Tiom pli indignige estas vidi karieriston, kia estas Drezen, ludi demagogie per tiaj malkonvenaj k mistrafaj komparoj inter du noblaj personecoj: Lanti k Zamenhof, por aĉigi la unuan.

Lanti rifuzis ĉiam kategorie ĉiajn honorojn; neniaj flatoj impresas lin. Kiam oni proponis al li kandidati por la Lingva Komitato, k plurfoje tio okazis, li senhezite malakceptis tiun honoran proponon. Tute kontraŭe al Drezen, kiu ŝatas esti flatata, ŝatas honorojn, estas vantema k pompema. La subskribintoj povas juĝi laŭ personaj impresoj (renkontinte Drezen en SAT-kongresoj), kiaspeca estas tiu ulo kun vera konduto de eksa cara oficiro, kiu blankgantumite promenis tra la stratoj de l' kongresurbo k preferis aŭtomobilveturi ol piedmarŝi en la vicoj de l' kongresantoj manifestaciantaj. Dum Lanti en ĉia situacio restis fidela al siaj revoluciecaj principoj, Drezen hezitis dum tuta semajno en jaro 1917, ĉu aliĝi al la revolucio aŭ ne. En "Memoraĵoj de oficiro partopreninta la revolucion"[1], li mem priskribas, kiel estante cara oficiro li serene kartludis en tiuj decidaj horoj, "aŭtomate obeis" al la kolonelaj ordonoj kontraŭ la popolo k fine lasis sin senarmigi de virino el la amaso. Pri lia kariero tiutempa ni trovas jenajn precizigojn en letero, skribita en jaro 1923 de sovetia K-do (la originalo estas en niaj manoj): "...Pri antaŭa konduto de Drezen mi povas al vi komuniki k ripeti, ke li plej vere apartenas al partio, kiel rusoj diras — KBD, aŭ esperante: KV (*kien ventas*), ĉar dum cara reĝimo li estis fidela cara oficiro, laborante internregne, dum Kerenski li tuj fariĝis adjutanto de komandanto de Regna Dumo, k tiurole li batalis kontraŭ pliuloj (bolŝevikoj), ĉar certe Regna Dumo tre severe estis inspirita kontraŭ lastaj. Tiam nome li interalie en Esp. Societo fanfaronis, ke tiujn "ĥamojn, kanajlojn" (t. e. soldatojn) oni devas bati laŭ buŝegoj, k tuj post oktobra pliula ribelo li al ĉiuj tiuj "kanajloj" (t. e. soldatoj) jam diligente parolis "kamaradoj" ktp. k fariĝis fidela k fervora pliulo..."

Kaj dum Lanti en 1921 pozitive laboris en konstruado de peresperanta SAT, Drezen havis dubindan pozicion rilate al idistoj, kiuj tiutempe manovris sukcese ĉe Komintern: ni havas dokumenton de lia propra mano pri liaj tiutempaj interrilatoj kun komunista idisto H. Itschner. Kion li faris por malhelpi la fuŝdecidon de Komintern pri la Studkomisiono (idiste inspirita), kiu tiom domaĝis ĝis hodiaŭ ĉe propagando en kom. medioj? Nenion, evidente. Lanti mem devis, per personaj oferoj k riskoj, vojaĝi en 1922 al Moskvo por akiri dokumenton ĉe Komintern, kiu mortbatis la idistan blufon.

Kaj dum Lanti kriis: "For la neŭtralismon!" k konsekvence antaŭenirigis la lab. esp. movadon laŭ tiu devizo, Drezen senmaskiĝis ĉe ĉiu oportuna okazo kiel neŭtralemulo. En majo 1923, dum SAT jam floris k grandiĝis, li proponis al *UEA* "interkonsenton sur bazo de reciproka kunagado" (la koncernajn dokumentojn oni trovas en julia n-o de *Esperanto*, jaro 1923). Li ŝate partoprenis neŭtralajn esp. kongresojn, por tie akcepti flatojn de eminentaj neŭtraluloj (Nürnberg, Dancig); tio estis grava por li, ĉar lia ambicio ja estis k estas fariĝi akademiano en la neŭtrala Lingva Akademio Esp-ista. Delonge estante ano de l' neŭtrala Lingva Komitato, li dufoje kandidatis por fariĝi akademiano. Ankaŭ li daŭre subtenas membrecon ĉe la "Academia pro Interlingua", neesp-ista mondlingva instituto de l' itala prof. Peano. Aliparte, en la jaro 1923, kiam Drezen estis ĉe la SAT-kongreso en Kasel,

[1] Publikigitaj en "Petrograda Biblioteko", n-o 1, 1918.

li nur estis *pasiva* membro de nia organizo!...

Kaj tia komuniste maskita neŭtralulo, tiam memama karieristo, kies "moralo" estas la propra profito k bruta subpremomo per ĉiaj rimedoj al ĉio, kio kontraŭstaras al lia memintereso[1], tia persono nomas Lanti-n, kiu dediĉas sian tutan energion k liberan tempon al la SAT-laboro, *sen havi* ian personan avantaĝon aŭ profiton, — Dr. nomas Lanti-n "malhonesta intrigulo, metinta siajn personajn preferojn antaŭ la interesoj de la movado . . .!!!" . . . Kia senhonteco! —

Ankoraŭ plian ekzemplon, je kiaj friponaj, vere abomenaj agoj kapablas Drezen! Sekvantan komunikon faris al ni en 1923 unu el liaj nunaj subtenantoj, kiuj sekve bone konas la ulon. Li havis konstantajn rilatojn kun li. Ni citas laŭ la letero mem: "... Eldonante siajn librojn SEU neniel bazas sur la rimedoj de la anaro. Ĉiuj ruslingvaj eldonaĵoj estas presataj senpage sur senpaga papero en agitvagonaro de l' oficejo, kie havas postenon Drezen. Tiu presejo estas kreita por presi ĵurnalon dum agitvojaĝo de l' vagonaro k alitempe, k pliparte, ĝi estas libera de la laboro. Ĝis nun SEU siajn ruslingvajn eldonajojn sendadis *senpage* al siaj grupoj k izoluloj. Esperantlingvaj libroj estas eldonataj alimaniere. Fakte Kvinjaron[2] eldonis ne SEU, sed komisiono por helpo al malsatantoj. Drezen sukcesas ankaŭ en aliaj organizaĵoj melki monon sub preteksto de eksterlanda propagando..." *Do la monon destinitan por la malsatantoj Dr. friponis por eldono de esp-lingva SEU-libro!* En la sama letero oni povas legi jenan karakterizon pri Dr.: "Esperantistajn masojn Drezen logas per sia 'neŭtralismo'. Li lasas labori kun si eĉ al certaj nigruloj, se ili per sia laboro permesas al li flati sian ambicion. Li lerte donas al ili pecetojn de sia manĝotablo (preferante doni tamen alies rimedojn) k ligi ilin al si per materiala profito. Kiel partiano li ne estas vaste konata. Aniĝis la partion li en 17 jaro[3], estinte antaŭe ŝajne socialisto-revoluciulo. Antaŭ la milito, estante studento li organizis studentan grupon en Petrogrado k eldonis studentan bultenon. Revoluciaj pensoj tie ne estas rimarkeblaj, sed la centrismo, burokratismo k ambicio de Drezen montriĝis eĉ tiam..."

Alia K-do, kiu havis okazon dum sufiĉe longa tempo observi personon k agadon de Drezen, skribis al ni jenon (okaze de priskribo de SEU-a kunveno): "La kunveno havas tiun ĉi aspekton: 40 personoj, amorfaj, aŭskultas komedion aranĝitan de Drezen, la prezidanto. Ĉio funkcias glate, oni uzas senĉese la vortojn "komunisto", "proletaro", "revolucio". Sole Drezen parolas, aŭ liaj *servuloj*. Oni havas la impreson (k tio estas eĉ reala) esti en armea sekcio; oni diras, ke necesas fari tion, k oni ĝin faras. La voĉdonoj havas nenian voĉdonan valoron, k kredu, ke Dr. ne sentas sin ĝenata por tion diri al la kunvenintoj. Li diras *"ni komunistoj"* anstataŭ *"mi Drezen"* k vi imagos la ceteron. Li uzas k uzos ĉiajn rimedojn por trafi celon, *mensogon, ŝtelon, blufon, ĝentilecon, policon, perforton, komunismon, marksismon*...

Nuntempe li tenas en siaj manoj ĉiujn esperantistojn de Sovetio, la kontraŭdirantoj estas absolute silentigitaj. Ĉi tie li estas la mastro nekontestebla..."

Sed kiel tia ulo povas havi simpatiantojn ĉe esp. laboristoj? Nu, estas al ni bone konate, ke eĉ ĉe siaj sampartianoj li ĝuas ĉion alian ol simpatiojn... Konataj komfrakciaj esp-istoj, inter kiuj Besler mem, tre bone taksis la kvalitojn de Dr., k ni disponas pri poŝtkarto ricevita de *Besler*, en kiu ĉi tiu respondante al K-do Glodo okaze de la malpermeso de "La Laborista Esperantismo" en Sovetio ĝuste taksas *sinjoron* Drezen. Ni citas el tiu karto: "... Mi sincere konfesu, ke ankaŭ mi miras pri tiu malpermeso. Mi persone do ne konsentas, sed ne emas disputi pri tiu afero kun s-ro Drezen. Ĉu por li estis decidaj taktikaj momentoj, aŭ ĉu li per tio alcelas ion alian, mi ne scias. Sed mi estas konvinkita, ke nome li estas la iniciatanto de tiu malpermeso..."

La antipatio kontraŭ li ĉe la sampartianoj estas eĉ tia, ke dum la Gotenburga SAT-kongreso (1928), kiun Dr. ankaŭ partoprenis, la komfrakcianoj okazigis unu frakcikunvenon intence *sen li* (ili riskis tion, kvankam malkovriĝo de tiu fakto povus sekvigi skandalon, konsidere la aŭtoritaton de Dr. ĉe la instancoj).

Hodiaŭ tamen kelkiuj ankoraŭ opinias sia devo senkulpigi k kovri per vualo ĉiujn abomenajn agojn de Drezen, nur ĉar li loĝas en Moskvo k estas kompartia membro.

Ni petas pardonon ĉe la legantoj, ke ni devis tiom amplekse respondi al la malsukcesa provo de Drezen fari "paralelojn". Sed al tiaj fantaziaj "paraleloj" necesis tamen kontraŭmeti la ĝustan k okulfrapan paralelon, kiu sin trudas al ni: Unuflanke — Drezen, la *sinjoro*, kiu havas la *malestimon* eĉ de siaj proksimaj kunlaborantoj k de siaj sampartianoj. Aliflanke — K-do Lanti, kiun profunde *estimas* senescepte ĉiuj K-doj, kiuj lin konas, kunlaboras k havas rilatojn kun li.

N. Bartelmes. L. Glodo.

P o s t n o t o : *Ni speciale atentigas, ke ankaŭ en tiu ĉi artikolo* **ne** *estas uzita iu materialo de K-do Lidin. — L a v e r k i n t o j.*

[1] Inter tiuj rimedoj la friponado de SAT-mono k malpermesigo de SAT-eldonaĵoj, gazetoj ktp.!!

[2] Temas pri "Kvinjaro de Sovetlandoj", eldonita de CK SEU en 1923.

[3] Jaro 1917.

ĈE LA NEŬTRALULOJ

Jara kongreso de l' Belga Ligo Esp-ista okazis de 23-a ĝis 25-a de majo en Nieuwpoort, kun akcepto ĉe la urbestro k urbkonsilantoj. Diversaj grupoj prezentis en vespera aranĝo teatraĵojn. (Pri nombro de partoprenintoj, stato de l ligo k laboro farita ne troviĝas vorto en 66-linia raporto!)

ENHAVO

Presejo: Neudrag, Leipzig (Germanio)